

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen loppuraportti 1.7.2024-30.9.2025

Sisällysluettelo

1. Toteuttajan nimi	2
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus	2
3. Yhteenveto hankkeesta	2
3.1. Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alue	4
3.2. Moinsalmentien varren alue	5
3.3. Oravin seudun alue	6
4. Raportti	7
4.1 Hankkeen tavoitteet	7
4.2 Toteutus	8
a. toimenpiteet	8
b. aikataulu	15
c. resurssit	15
d. toteutuksen organisaatio	15
e. kustannukset ja rahoitus	15
f. raportointi ja seuranta	15
4.3 Yhteistyökumppanit	16
4.4 Tulokset, vaikutukset ja viestintä	16
a. tulokset ja vaikutukset	16
a. viestintä	23
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi	24
6. Allekirjoittajat ja päiväys	25
7. Liitteet	26

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

2

VESJ'KANSAN ASUTTAVUUS -HANKE

1. Toteuttajan nimi

Hankkeen hallinnoija on Savonlinnan Kylät ry.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Vesj'kansan asuttavuus -hanke, hanketunnus 288253.

3. Yhteenvedo hankkeesta

Vesj'kansan asuttavuus -hanke mittasi valittujen Savonlinnan saaristoalueiden paikallista kestävyyttä asuttavuusanalyysin avulla. Hanke oli Älykkäät kylät -yhteistyöhanke. Sen tavoitteena oli tuottaa kansalaistutkimuksen avulla tietoa, jota ei ole ollut aiemmin saatavilla.

Asuttavuuden käsite eli habitability ja asuttavuusanalyysin menetelmä kehitettiin Ahvenanmaalla Kökarin saarella vuonna 2020. Menetelmää on kehittänyt eteenpäin Åbo Akademin Saaristoinstituutti. Asuttavuudessa on kyse konkreettisista kysymyksistä, jotka määrittävät saariyhteisöjen asu-
miskelpoisuuden: kaikkea sitä, mitä kestävä yhteiskunta tarvitsee voidakseen pitää huolta ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivistä vesialueista. Asuttavuusanalyysijä on tähän saakka tehty rannikkoalueen saaristokunnissa ja Ahvenanmaalla. Savonlinnassa hankkeen toimenpiteet tehtiin kolmella alueella: 1) Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alue, 2) Moinsalmentien varren kyläalue ja 3) Oravin seudun alue (kuvat 1, 2, 3 ja 4). Alueiden rajat päätettiin kunkin kansalaistutkimusryhmän yhteistapaamisissa ns. henkisinä rajoina sen perusteella keiden kanssa on perinteisesti tehty yhteistyötä.

Savonlinna

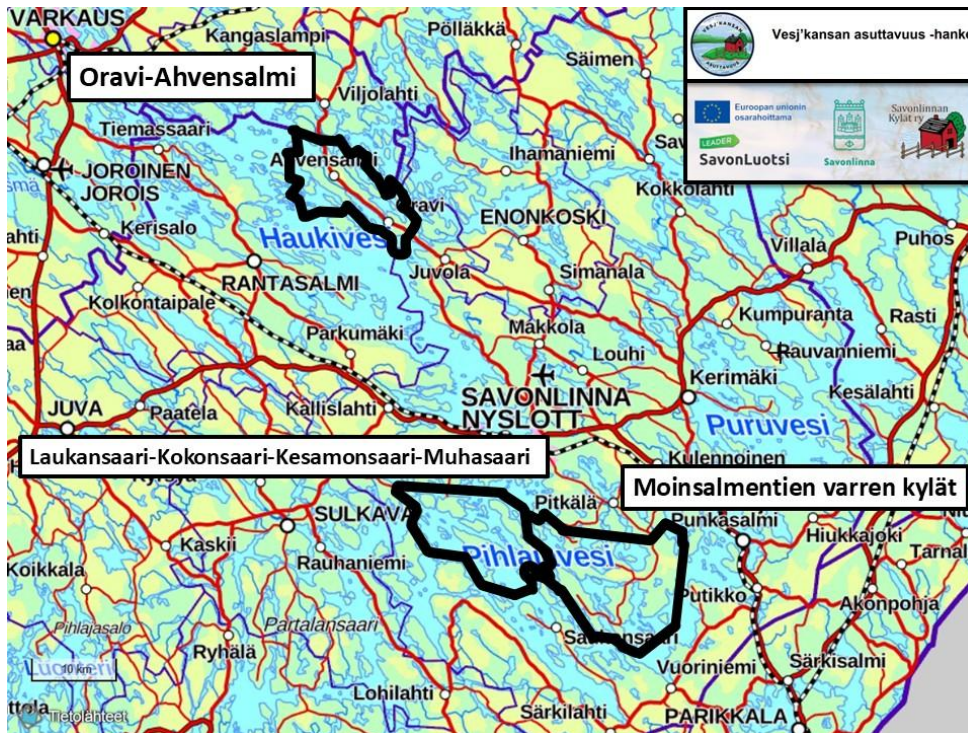
SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Kuva 1. Hankealueen yleiskartta

Hankkeen kohderyhmiä olivat saarissa asuvat vakituiset asukkaat, kausiasukkaat, entiset asukkaat sekä vierailijat. Alueen asukkaita kuultiin hankkeessa oman asuinalueensa asiantuntijoina ja oman kyläyhdistyksensä edustajina.

Hankkeesta hyötyvät kyläyhteisöjen lisäksi Savonlinnan kaupungin viranhaltijat, toimihenkilöt sekä päättäjät. Se, mitä puuttuu ja mitä on tehtävä, ovat kaksi eri asiaa. Asuttavuusanalyysi on ennakkoluuloton, järjestelmällinen kokoelma tosiasioita, ei mielipiteitä, joka ruokkii saaren asukkaita, saaria ja kaupunkia. Tiedon keräämisen jälkeen on saarelaisten ja viranomaisten tehtävänä kehittää yhdessä uusia ideoita ja toimia niiden muutosten toteuttamiseksi, joita tarvitaan elinkelpoisuuden parantamiseksi - tai sitten ei.

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen toteuttajana toimi Savonlinnan kylät ry yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa. Hankkeen rahoittajana ja yhteistyökumppanina oli SavonLuotsi Leader ry. Lisäksi hankeaikana tehtiin yhteistyötä Järvi-Suomen kylät ry:n, Åbo Akademin Saaristoinstituutin sekä Päijät-Hämeen asuttavuus -hankkeen kanssa. Hankkeen organisaatiokaavio on liitteenä 1.

Hankkeen aloittamis- ja päättämisaikajankohdat olivat haastavat. Hankkeen etenemisen kannalta olisi ollut hyvä aloittaa keväällä, jolloin asuttavuusanalyysiin tarvittavia tietoja olisi saatu kyselyjen avulla heti ensimmäisenä kesänä.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

3.1 Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alue

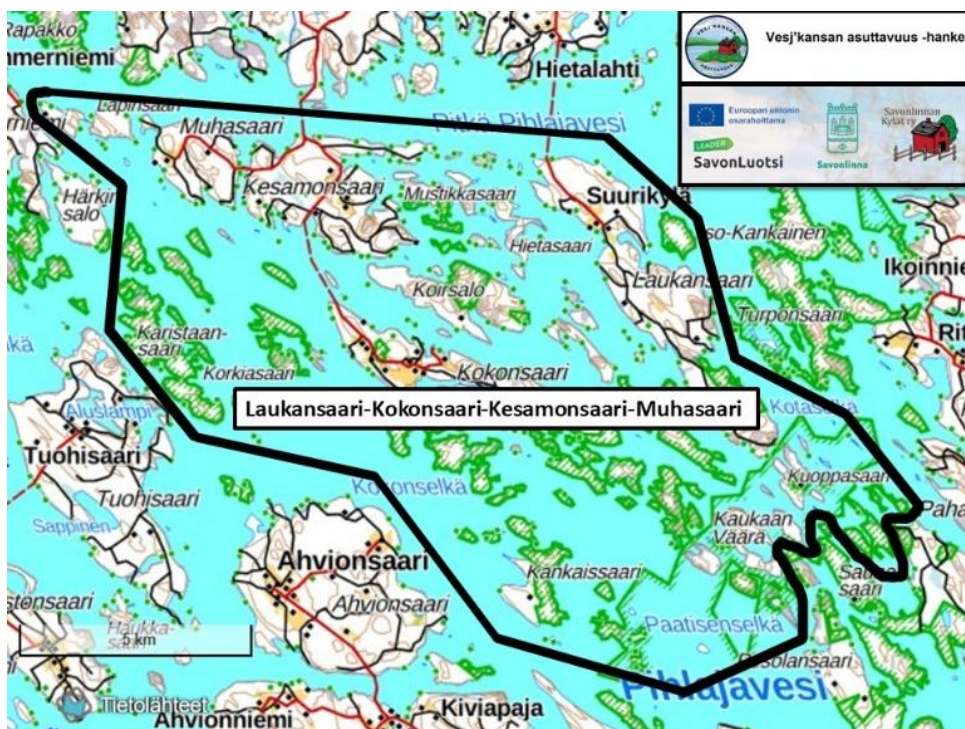
Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alueen pinta-ala on n. 13 450 ha, josta vesistöä n. 8 484 ha eli noin 63 prosenttia. Alueella arvioidaan asuvan 72 vakituista asukasta, noin 788 kausiasukasta ja siellä käy noin 5 253 vierailijaa vuodessa. Alueella asuu lisäksi ympärivuotisesti joitakin henkilöitä, jotka eivät ole pystyneet muuttamaan vapaa-ajan asuntoa vakituisiksi asunnoksi. Saaret ovat osa Saimaan saaristoa Pihlajavedellä, Alueella on runsaasti valtion tai yksityisten luonnonsuojelualueita. Etäisyys Savonlinnan kaupungin keskustaan tietä pitkin vaihtelee 15,4–27,0 kilometrin välillä, linnuntietä 6,5-12,3 kilometriä. Autolla matka kestää 36 minuutista tuntiin ja 13:een minuuttiin. Saariin kuljetaan myös jonkin verran veneillä. Koetut etäisyydet saattavat olla asunnon tai kausiasunnon sijainnista riippuen huomattavasti suuremmat.

4

Kesamonsaareen ja Muhasaareen pääsee ympäri vuoden Pihlajaniementietä pitkin Finferriesin ylläpitämällä ympäri vuorokauden kulkevalla Koivukannan lossilla, jonka kantavuus on 60 tonnia. Lossimatka on 721 metriä ja siihen mahtuu 14 autoa. Ylitysaika on noin 8 minuuttia.

Kokonsaareen ajetaan Kesamonsaaren kautta, ja edelleen Kokonsaaren lautalla. Lauttamatka on n. 1,8 kilometriä ja siihen mahtuu 8 autoa. Lautta liikennöi päiväsaikaan noin kerran tunnissa. Talvella Kokonsaareen pääsee yksityisiä jääteitä pitkin Kesamonsaaresta ja myös Laukansaaren kautta.

Laukansaareen kuljetaan Laukansaaren lautalla. Lauttamatka on 2,4 kilometriä ja siihen mahtuu 10 autoa. Ylitysaika on noin 15 minuuttia. Lautta liikennöi päivällä kerran tunnissa, ruokatuntien aikaan on 1,5 tunnin tauko. Talvella Laukansaareen pääsee yksityistä jäätietä pitkin Ranta-Kaartilan kautta.

Kuva 2. Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alue.

Savonlinna

LEADER

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

3.2. Moinsalmentien varren alue

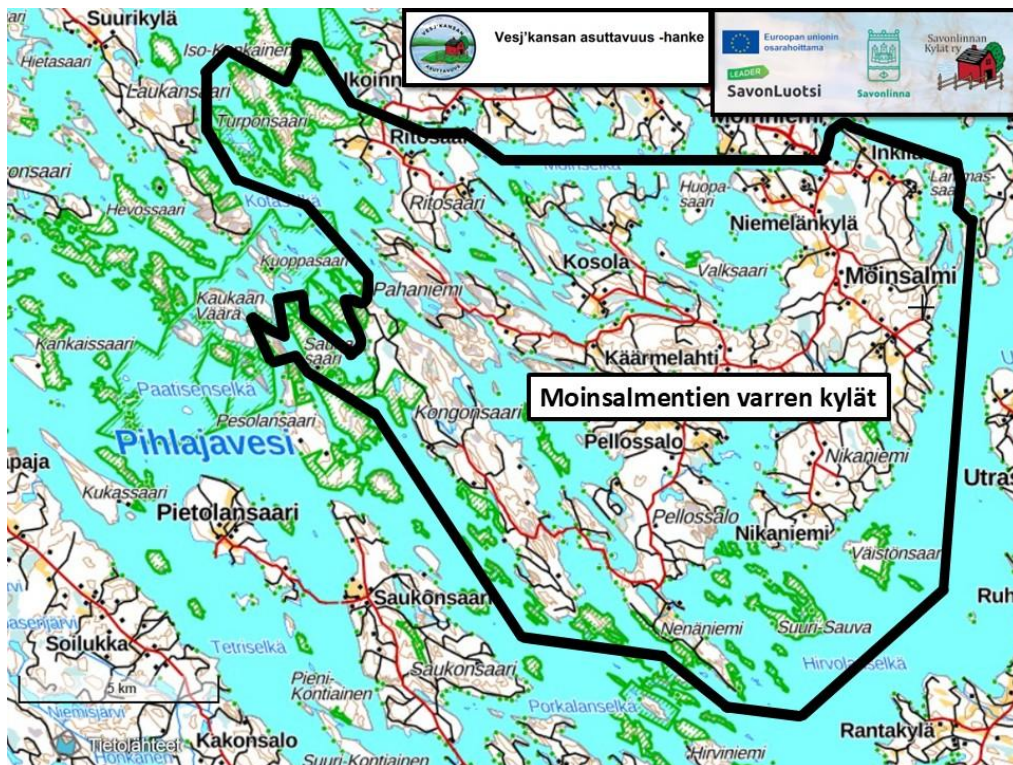
Moinsalmentien varren kylien alueen pinta-ala n. 19 262 ha, josta vesistöä n. 8 471 ha eli noin 44 prosenttia. Alueella arvioidaan asuvan 501 vakituista asukasta, noin 1 740 kausiasukasta ja siellä käy noin 12 099 vierailijaa vuodessa. Alueella asuu lisäksi ympärivuotisesti joitakin henkilöitä, jotka eivät ole pystyneet muuttamaan vapaa-ajan asuntoa vakituiseksi asunnoksi. Saaret ovat osa Saimaan saaristoa Pihlajavedellä. Monet pienet saaret ovat luonnonsuojelualuetta. Etäisyys Savonlinnan kaupungin keskustaan tietä pitkin vaihtelee 22,1-48,6 kilometrin välillä, linnuntietä 8,8-28,4 kilometriä. Matka kestää autolla 22:sta minuutista tuntiin ja 10 minuuttiin. Koetut etäisyydet saattavat olla asunnon tai kausiasunnon sijainnista riippuen huomattavasti suuremmat.

5

Alueelle pääsee Moinsalmentietä pitkin. Ritosaareen käännetään Ikoinniementielle ja edelleen Ritosaarentielle. Jatkamalla Moinsalmentietä Virtasalmen sillan yli päästään muulle alueelle. Pellossaloon, Nenäniemeen ja Kongonsaareen jatketaan Pellossalontietä, Kosolaan Kosolantietä pitkin.

Ritosaaren kuljetaan kesällä ympäri vuorokauden liikennöivällä Ritosaaren lossilla. Lossimatka on 180 metriä, ja siihen mahtuu 10 autoa. Ylitysaika on noin 4 minuuttia. Talvella Ritosaaren lautta liikennöi tarvittaessa, mutta sinne ja muille saarille liikutaan pääosin yksityisiä jätteitä pitkin.

Kongonsaaren kuljetaan kesäisin itsepalvelulossilla tai veneillä. Lossimatka on 150 metriä ja siihen mahtuu 10 autoa. Ylitysaika on noin 10 minuuttia. Kongonsaaren pääsee yksityistä jäätietä pitkin Ritosaaren tai Pellossalon kautta.

Kuva 3. Moinsalmen tienvarren kylien alue.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

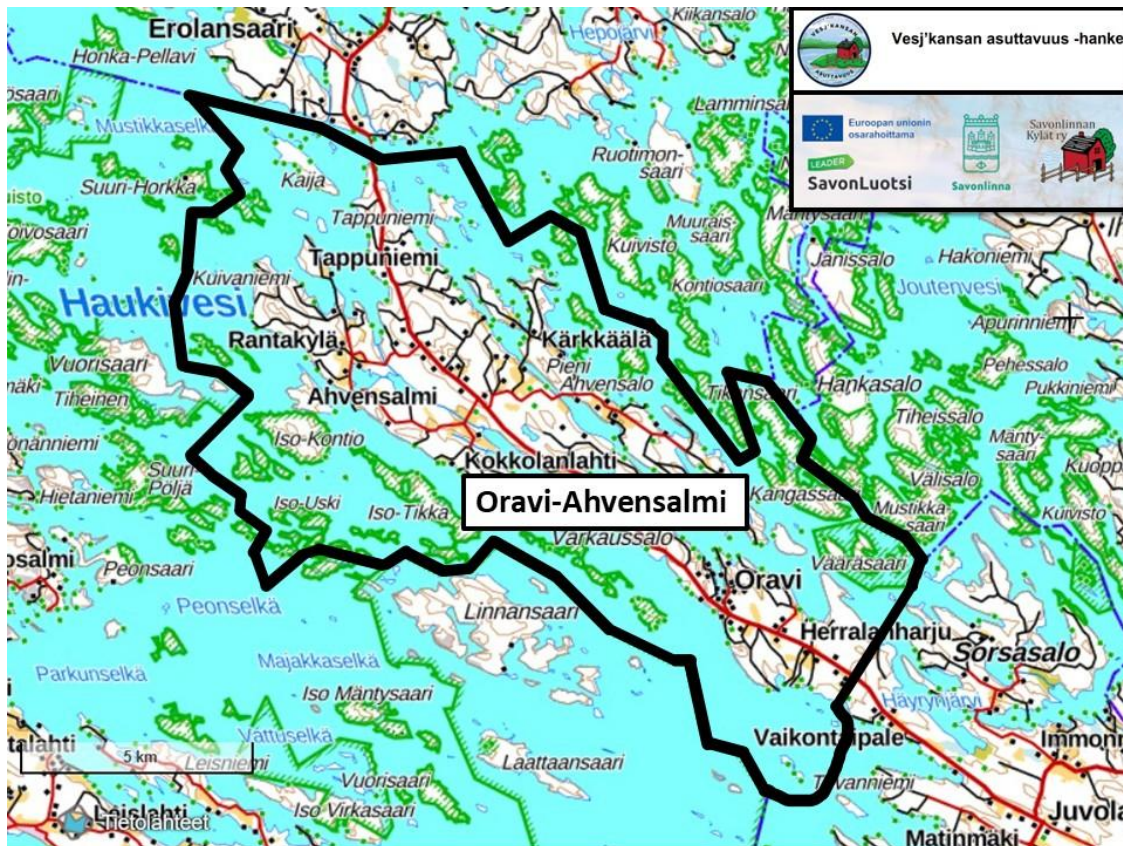

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

3.3. Oravin seudun alue

Oravin seudun alueen pinta-ala n. 11 331 ha, josta vesistöä n. 6 363 ha eli noin 56 prosenttia. Alueella arvioidaan asuvan 183 vakituista asukasta, noin 1 496 kausiasukasta ja siellä käy noin 75 000 vierailijaa vuodessa. Alueella asuu lisäksi ympärivuotisesti joitakin henkilöitä, jotka eivät ole pystyneet muuttamaan vapaa-ajan asuntoa vakituiseksi asunnoksi. Saaret ovat osa Saimaan saaristoa Haukivedellä ja Joutenvedellä. Osa Haukiveden alueesta kuuluu Linnansaaren kansallispuistoon ja osa Joutenvedestä on yksityistä tai valtion luonnonsuojelualuetta. Oraviin ja Ahvensalmelle kuljetaan Savonlinnasta Enonkoskentietä, Juvolantietä ja Tappuvirrantietä pitkin ylittämällä Haponlahden silta. Ahvensalmelle päästään myös Finferriesin ympärivuorokautisesti liikennöimällä Tappuvirran lossilla Varkauden suunnasta. Lossimatka on 303 metriä ja siihen mahtuu 14 autoa. Ylitysaika on noin 5 minuuttia. Etäisyys Savonlinnan kaupungin keskustaan tietä pitkin vaihtelee 38,0-54,9 kilometrin välillä, linnuntietä 27,9-42,2 kilometriä. Matka autolla ajaen kestää 34-52 minuuttia.

6

Kuva 4. Oravin seudun alue.

Savonlinna

LEADER

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

Savonlinnan kylät ry toimii savonlinnalaisen kylä- ja asukastoiminnan kehittämiseksi ja laajentamiseksi. Toiminnan tavoitteena on toisaalta aktivoida jo toimivien kylä- ja asukasyhdistysten toimintaa, tarjota näille yhdistyksille erilaista toiminta-, tiedotus ja markkinointiapua sekä käynnistää asukas- ja kylätoimintaa niiden Savonlinnan kaupungin pitäjien, kylien ja asuinalueiden kanssa, joissa tätä toimintaa ei vielä ole.

Vesj'kansan asuttavuus - hankkeen tavoitteena oli nostaa esiin alueiden olemassa olevia vahvuuksia ja kehittää niitä. Lisäksi hankkeen avulla nostettiin esiin kehittämiskohteita, joita ei ollut ennen tiedossa. Analyysin tekemiseen sitoutettiin kiinteästi mukaan alueiden vakituiset ja kausiasukkaat työskentelemään työryhmissä, nk. kansalaistutkimusryhmissä, heitä kiinnostavien aihepiirien parissa. Kyselyjen, keskustelujen, haastattelujen, työryhmä- sekä työpajatyöskentelyjen avulla määritettiin osa-alueiden indikaattorit eli tunnusluvut. Indikaattorien avulla saatiin alueiden asuttavuudesta sellaista tietoa, jota ei ole ollut aiemmin käytössä. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen päätavoitteena oli luoda näiden saatujen tulosten perusteella suositukset siitä, miten hankkeessa mukana olevia alueita tulisi tulevaisuudessa kehittää. Nämä tulokset luovutetaan kuntien, maakunnan, järjestöjen sekä asukkaiden käyttöön hankkeen päättyessä.

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen tavoitteena oli kerätä hankkeen kohdealueilta tietoa asuttavuuden tilanteesta ja haasteista. Tavoitteena oli kerätä tieto vakituisten asukkaiden, kausiasukkaiden sekä vierailijoiden näkökulmasta. Tällaista kokemuseräistä tietoa ei ole ollut aiemmin saatavilla.

Asuttavuuden käsite koostuu asuttavuusanalyysissä seitsemästä osa-alueesta: 1 Paikan identiteetti 2 Ekosysteemit 3 Makea vesi 4 Energia 5 Paikallistalous 6 Julkiset palvelut 7 Hyvinvoivat ihmiset. Nämä osa-alueet on jaettu 45 indikaattoriin. Tavoitteena on auttaa kartoittamaan alueet ja keskittyä asuttavuuden tärkeimpiin osa-alueisiin (kuva 5).

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

vierailijoista. Hankkeen alkamisesta siitä tiedotettiin paikallisille tiedotusvälineille. Savonmaa-lehti kirjoitti lyhyen jutun 3.7.2024 ja samassa lehdessä oli ilmoitus, jossa kerrottiin hankkeen esittelystä Moinsalmentien alueen kyläyhdistyksen kesäpäivänä 25.7.2024 (liite 5).

Kansalaiskysely toteutettiin webropol-kyselyillä, joiden ensimmäinen dead line oli helmikuun 2025 lopussa. Saadaksemme riittävän paljon vastauksia, kysely pidettiin lopulta avoinna elokuun 2025 alkupuolelle asti.

Asuttavuusanalyysiä varten keräsimme tietoa kansalaistutkimusryhmien yhteistapaamisissa, joihin pystyi osallistumaan myös etäyhteydellä. Yhteistapaamisista tiedotettiin Savonlinnan Kylien facebook-sivuilla ja alueiden WhatsApp-ryhmissä sekä kylien ilmoitustauluilla.

Kansalaistutkimusryhmien yhteistapaamisissa kävimme kaikilla kolmella alueella kertaalleen läpi asuttavuusanalyysin kaikki 45 indikaattoria siinä laajuudessa kuin niistä voitiin ryhmissä saada tietoa seuraavasti:

9

Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alueen tapaamiset pidettiin Laukansaaren entisellä koululla, paitsi 12.12.2024 ja 19.2.2025 Kokonsaarella Kari Kokkosella.

- 18.7.2024, 10 osallistujaa (vakituksia asukkaita 5 + kausiasukkaita 5)
- 9.9.2024, 9 osallistujaa (8+1)
- 8.10.2024, 9 osallistujaa (9+0)
- 12.12.2024, 7 osallistujaa (6+1)
- 19.2.2025, 9 osallistujaa (8+1)
- 24.4.2025, 7 osallistujaa (4+3)
- 20.8.2025, 9 osallistujaa (6+3)

Yhteistapaamisten mainoksia vietiin ennen tapaamisia Laukansaaren lautalle ja lauttarannan ilmoitustaululle, Kokonsaaren lauttarantaan, Kesamonsaareen Leppälahden ilmoitustaululle ja kyläyhdistyksen ilmoitustaululle sekä Pihlajaniemen K-Marketin ilmoitustaululle.

Kuvat 6 ja 7. Kansalaistutkimusryhmän yhteistapaamisen ilmoitus Kokonsaaren lauttarannan ilmoitustaululla ja valokuva yhteistapaamisesta Kokonsaarella Kari Kokkosella.

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

10

Moinsalmentien alueen tapaamiset pidettiin Pellossalon seurantalo Itikkanotkossa, paitsi 25.7.2024 Moinsalmen metsästyssseuran kodolla.

- 25.7.2024, kyläyhdistyksen kesäpäivän yhteydessä, 12 osallistujaa (vakituksia asukkaita 6, kausi-asukkaita 6), kesäpäivään osallistui noin 70 henkilöä
- 11.9.2024, 4 osallistujaa (3+1)
- 16.10.2024, 10 osallistujaa (8+2)
- 27.11.2024, 9 osallistujaa (7+2)
- 8.1.2025, 8 osallistujaa (7+1)
- 5.3.2025, 9 osallistujaa (6+1)
- 11.4.2025, 8 osallistujaa (9+0)
- 21.8.2025, 8 osallistujaa (7+1)

Yhteistapaamisten mainoksia vietiin ennen tapaamisia Tanhuvaaran Urheiluopiston, Ikonniementien risteyksen, Ikonniementien laiturin, Virtasalmen, Pesingin, Nikaniementien risteyksen, Itikkanotkon ja Kongonsaaren lossin postilaatikoston ilmoitustauluille sekä Ritosaaren lautalle.

Kuvat 8. ja 9. Kansalaistutkimusryhmän yhteistapaamisen ilmoitus Moinsalmentien ja Ikonniementien risteyksen ilmoitustaululla ja valokuva yhteistapaamisesta Pellossalon seurantalo Itikkanotkossa.

Oravin seudun alueen tapaamiset pidettiin Ahvensalmen Kylätalo Päiväkummussa.

- 16.7.2024, 15 osallistujaa (9+6)
- 10.9.2024, 5 osallistujaa (4+1)
- 15.10.2024, 9 osallistujaa (6+3)
- 3.12.2024, 11 osallistujaa (9+2)
- 21.1.2025, 10 osallistujaa (7+3)
- 11.3.2025, 10 osallistujaa (8+2)
- 8.4.2025, 7 osallistujaa (5+2))
- 25.8.2025, 5 osallistujaa (4+1)

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Yhteistapaamisten mainoksia vietiin ennen tapaamisia Ahvensalmen kylätalo Päiväkummun Multalantien risteyksen, Oravintien risteyksen, Oravin rukoushuoneen risteyksen ja Oravin kaupan ilmoitustauluille.

11

Kuvat 10. ja 11. Kansalaistutkimusryhmän yhteistapaamisen ilmoitus Oravin ilmoitustaululla ja valokuva yhteistapaamisesta Ahvensalmen kylätalo Päiväkummussa.

Kaikkien kolmen alueen yhteinen tapaaminen pidettiin Nälkälinnanmäellä tiistaina 13.5. klo 13-17. Tapaamisen vierailijana oli kohtuutalouden asiantuntija HTT, KTT, Ajatuspaja Alkion tutkija, dosentti Susanna Myllylä. Kokoukseen pystyi osallistumaan myös etäyhteydellä.

Kuvat 12. ja 13. Kohtuutalouden asiantuntija Susanna Myllylä luennoi kolmen alueen yhteistapaamisessa Nälkälinnanmäellä Savonlinnassa.

Hankkeen käynnistysvaiheessa konsultoimme asuttavuusanalyysijä tehneitä asiantuntijoita ja vastaavissa hankkeissa mukana olevia henkilöitä, kuten Åbo Akademin Pia Prostia, Asuttava Päijänne - hankkeen projektipäällikkö Lotta Mallista, Päijänne-Leader ry:n toiminnanjohtaja Anu Taipaletta sekä hankkeessa tarvittavien tietojen saamiseksi Savonlinnan kaupungin ja Etelä-Savon maakuntaliiton asiantuntijoita.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Hanketyöntekijät osallistuivat Älykäs kylä -yhteistyöhankkeiden tapaamiseen hankkeen esityksillä 4.-5.11.2024 Iisalmen Runnissa ja 9.-10.12.2024 Saaristoverkoston Kick off- & asuttavuusseminaariin Åbo Akademin tiloissa Turussa.

Osallistuimme myös muiden asuttavuusanalyysien hanketoteuttajien etäaamukahveille 10.10.2024, 26.11.2024, 14.1.2025 ja 10.4.2025 sekä saaristoverkoston etäaamukahveille 17.1.2025 ja 8.4.2025.

Vesj'kansan asuttavuus -hanketta esiteltiin monissa eri tapahtumissa:

- 31.8.2024 Yhdistysten Syystorilla Kauppatorilla, jossa tapasimme n. 30-40 henkilöä, jotka halusivat vastata kansalaiskyselyyn tai olivat muuten kiinnostuneita osallistumaan hankkeeseen
- 14.12.2024 Savonlinnan linja-autoasemalla Yhdistysten joulumyyjäisissä
- 3.1.2025 Keski-Suomen Kylät ry:n hankkeelle
- 20.1.2025 Juvan hankkeelle
- 22.1.2025 MaalleKo- verkostohankkeelle Juvalla
- 14.2.2025 Ystävänäpäivätapahtumassa Savonlinnan keskussairaalan Kansalaistorin OLKA-pisteellä
- 15.-16.4.2025 Suomen Kylien järjestämällä valtakunnallisilla Kevään Kyläpäivillä Pieksämäellä
- 16.4.2025 Ahvensalmen kylätalolla Etelä-Karjalan Kärki-Leader-, Keski-Karjalan Jetina- sekä SavonLuotsi- ja Veej'jakaja -Leader-ryhmille
- 26.4.2025 Hyvinvointimessuilla Savonlinnan OKL-hallilla
- 18.5.2025 Pohjois-Savon OSKU-hankkeelle Laukansaassa
- 7.6.2025 Yhdistysten Kesätorilla Savonlinnan Kauppatorilla

12

Kuvat 14. ja 15. Hankeavustaja Mervi Lintunen ja hankekoordinaattori Jouni Koskela esittelevät hanketta Yhdistysten Syystorilla Savonlinnan Kauppatorilla 31.8.2024 ja Savonlinnan keskussairaalan Kansalaistorin OLKA-pisteellä 14.2.2025.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Hanketyöntekijät osallistuivat Saaristoasiain neuvottelukunnan (SANK) Saaristoseminaariin Vaasan lähellä Maalahdessa 10.-11.6.2025. Seminaarissa Savonlinnan kaupungin elinkeinoasiamies Janne Tarima toivotti osallistujat tervetulleeksi kesäkuussa 2026 Savonlinnassa järjestettävään seuraavaan Saaristoseminaariin. Lisäksi edustuksemme on ollut SANK:n kokouksissa 30.10.2024, 10.3.2025 ja 16.4.2025 sekä SANK:in 75-vuotisjuhlassa 19.11.2024 Helsingissä.

Hanketta on esitelty Savonlinnan saaristotoimikunnan kokouksissa 21.8.2024 ja 27.11.2024 sekä 7.8.2025 kokouksessa, joka järjestettiin Kokonsaarella.

13

Kuvat 16. ja 17. Savonlinnan kaupungin elinkeinoasiamies Janne Tarima toivotti vuoden 2025 Saaristoseminaarin osallistujat tervetulleeksi kesäkuussa 2026 Savonlinnassa järjestettävään seuraavaan Saaristoseminaariin (vasen kuva). Kokonsaaren kausiasukas, dosentti Tapani Innanen esitteli Saaristo Saimaan keskellä – Pihlajavedellä ennen ja nyt -kirjaa ja saariston elämää Savonlinnan saaristotoimikunnan kokouksessa 7.8.2025 (oikea kuva).

Osallistuimme Savonlinnan kaupunkistrategiatilaisuuteen kaupungintalolla 22.5.2025. Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayahille esiteltiin hanketta ja kerrottiin lautta- ja lossiliikenteen haasteista Kokonsaarella ja Kesamonsaarella.

Kesällä 2025 esittelimme hanketta monissa tapahtumissa ja samalla hankimme vastaajia webropol-kyselyyn:

- 14.6. Avoimet Kylät -päivänä Moinsalmentien alueen kyläyhdistyksen risteilyllä Virtasalimesta Punkaharjulle ja takaisin
- 30.6. Hirvensalmen Puukonsaarella kunnan tapaamisessa, jossa olivat mukana kunnan elinvoimapaällikkö Heikki Isokääntä, Veej'jakaja Leaderin hankeneuvoja Essi Saarinen sekä koordinaattori Sini Yläsaari Suomen saaristoverkoston edustajana
- 2.7. Saimaan Teatterin 10-vuotisjuhlakiertueella Kokonsaarella
- 3.7. asukastapahtumassa Itikkanotkossa
- 4.7. Teatterin 10-vuotisjuhlakiertueella Oravissa
- 5.7. Teatterin 10-vuotisjuhlakiertueella Oravissa
- 5.7. Laukansaaren Kesäkahvilassa

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

- 5.7. Saimaan Höyrylaivojen regatassa Savonlinnan satamassa
- 9.7. KyläKyhäyksessä Pellossalon Itikkanotkossa
- 12.7. Paavon Pop up -kahvilassa Kesamonsaarella.
- 12.7. Laukansaaren Kesäkahvilassa
- 19.7. Oravin Kalapäivässä
- 20.7. Laukansaaren Kesäkahvilassa
- 20.7. Muhasaaren Teatterissa
- 23.7. Muhasaaren Teatterissa
- 26.7. Ahvensalmen Multalassa lasten yleisurheilukisoissa
- 27.7. Laukansaaren Kesäkahvilassa
- 29.7. Pyhän Olavin päivänä Savonlinnan torilla
- 31.7. Paavon Pop up -kahvilassa Kesamonsaarella

14

Kuvat 18. ja 19. Hanketyöntekijät esittelivät hanketta ja keräsivät webropol-kyselyyn vastaajia monissa tapahtumissa, esim. Avoimet Kylät -päivänä Moinsalmentien alueen järjestämällä risteilyllä Virtasalmi-Punkaharju-Virtasalmi (vasen kuva) ja heinäkuussa useaan otteeseen kesäkahvilassa Laukansaaren vanhalla koululla, joka toimii nykyisin Suomen Höyrypursiseuran tukikohtana (oikea kuva).

Hankkeen loppuseminaari pidettiin 8.-9.8.2025 Kerimäen Yömyssyssä järjestetyn KyläTuumaamo -tapahtuman yhteydessä. Osallistuimme myös KyläTuumaamon tilaisuuksiin. Loppuseminaarin avasi maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah. Vesj'kansalaisten puheenvuorot käyttivät paneelissa Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alueelta Tapani Innanen, Moinsalmentien varren kyläalueelta Alisa Tynkkynen ja Oravin seudun alueelta Sakari Sallinen. Heitä kommentoivat ministerin lisäksi Suomen Kylät ry:n toiminnanjohtaja Suvi Louhelainen ja Savonlinnan kaupungin edustaja yrityspalvelujohtaja Juha Turtiainen.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

15

Kuvat 20. ja 21. Hankkeen loppuseminaarin avasi maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah. Paneeliin osallistuneiden vesj'kansalaisten puheenvuoroja kommentoivat ministerin lisäksi Suomen Kylät ry:n ja Savonlinnan kaupungin edustajat.

b. aikataulu

Hankkeelle haettiin ELY-keskukselta jatkoaikaa lokakuun 2025 loppuun asti. Jatkoajalla Suomen saaret ry:n verkostokoordinaattori Erika Englund täydensi ja viimeisteli asuttavuusanalyyysien raportteja.

c. resurssit

Hankkeessa oli kokoaikaisena hankekoordinaattorina Jouni Koskela 1.7.2024-30.8.2025 ja osa-aikaisena (työaika 50 %) hankeavustajana Mervi Lintunen 1.8.2024-30.9.2025. Hankkeella oli vuokralla toimistotila Savonlinnan järjestöalo Kolomosessa, Pappilankatu 3.

d. toteutuksen organisaatio

Hankkeen toteuttamisen seuraamiseksi asetettiin 6.8.2024 ohjausryhmä, johon nimettiin Asko Koukari Savonlinnan Kylästä, Pia Prost Åbo Akademista, Janne Weander Savonlinnan kaupungista, Sini Yläsaari Savonluotsi Leaderista, Katri Tavi Laukansaaren Kyläyhdistyksestä, Keijo Korhonen Moinsalmentien alueen Kyläyhdistyksestä ja Saku Sallinen Oravin seudun Kyläyhdistyksestä, sekä Jouni Koskela ja Mervi Lintunen hankkeesta. Marraskuussa 2024 Savonlinnan kaupungin edustajaksi vaihtui Janne Weanderin tilalle Meeri Larinen ja Laukansaaren Kyläyhdistyksessä Katri Tavin tilalle Pia Haikarainen. Ohjausryhmän puheenjohtajana on toimi Sini Yläsaari ja sihteerinä Jouni Koskela.

Ohjausryhmä kokoontui yhdeksän kertaa: 6.8.2024, 18.9.2024, 21.11.2024, 20.2.2025, 29.4.2025, 8.7.2025, 25.8.2025, 25.9.2025 ja 30.9.2025.

e. kustannukset ja rahoitus

Kustannukset ja rahoitus etenivät budjetoinnin mukaisesti.

f. raportointi ja seuranta

Hankkeen etenemisestä raportointi ohjausryhmälle ja Savonlinnan Kylät ry:n hallitukselle kuukausittain.

Savonlinna

Savonluotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

4.3 Yhteistyökumppanit

Savonlinnan kylien yhteistyökumppaneina ovat toimineet Savonlinnan kaupunki, Järvi-Suomen kylät, Åbo Akademi, SavonLuotsi Leader, Laukansaaren kyläyhdistys, Moinsalmentien alueen kyläyhdistys ja Oravin seudun Kyläyhdistys.

4.4 Tulokset, vaikutukset ja viestintä

a. tulokset ja vaikutukset

Hankkeen loppuraportin lisäksi lopputuotoksena valmistui kolme asuttavuusanalyysiä, liitteet 11-13.

Hankkeen lopputuotoksena tehtiin kolmelta tutkimusalueelta omat asuttavuusanalyysit kansalais-tutkimusryhmien kokoontumisten, webropol-kyselyiden ja muista lähteistä kerättyihin tietoihin perustuen. Kansalaistutkimusryhmien kokouksia pidettiin 23 kertaa. Webropol-kyselyyn vastaajia oli 151. Eri saaret osallistuivat kansalaistutkimusryhmän toimintaan eri aktiivisuudella. Aktiivisimpia olivat Laukansaari ja Kokonsaari. Webropol-kyselyyn vastanneiden osalta vastausprosentit jakautuivat seuraavasti: Laukansaari 43 %, Kokonsaari 24 % ja Kesamonsaari-Muhasaari 33 %.

Hankkeen toimenpiteet tehtiin Savonlinnassa sijaitsevalla kolmella erilaisella alueella, joille yhteistä on sijainti keskellä Saimaata, osana Savonlinnan Saaristoa. Hankkeen vesj'kansalaisten yleinen havainto oli, että Savonlinnan saaristossa vakituisesti asuvia asukkaita ei tunnisteta erityisesti saaristossa asuviksi. Hankealueiden rannoilla asuvat kokevat Saimaan vain järveksi eivätkä erikseen hehkuta Saimaa-brändiä. Saimaannorppaa ja sen suojelua ei alueilla vastusteta, vaikka suojelutoimenpiteiden koetaankin haittaavan asumista ja kalastusta. Ylipäättään, vakituiset asukkaat, kausiasukkaat ja vierailijat olivat ylpeitä alueistaan. He ovat tyytyväisiä elämäänsä saaristomaisissa oloissa, ja nauttivat järviympäristön tarjoamasta rauhasta, luonnosta ja hiljaisuudesta.

Asukkaat kokevat välimatkan saaresta kaupunkiin olevan lyhyempi kuin todellisuudessa. Vain tietönnön kunto ja huono sää muistuttavat välimatkasta. Teiden kunto, verkkoyhteyksien ja sähkön toimivuus sekä lossi- ja lauttaliikenteen turvaaminen olivat hankealueiden ihmisten suurimpia huolen aiheita. Myös kiinteistövero puhututti. Alueilla ei ymmärretä miksi pitää maksaa veroa, jolle ei saa itselle mitään vastinetta. Hankealueilla on vähän työpaikkoja, mutta etätyön tekeminen on tavallista. Yhdelläkään hankkeen alueella ei ole päivähoitoa tai koulua. Moinsalmentien varren alueen ja Oravin seudun päivähoito- ja kouluikäiset kuljetetaan useaan kouluun. Ulkopuolelta tarvittavat palvelut ja tuotteet ostetaan muualta, paitsi Oravissa, jossa on kyläkauppa.

Vakituisen asukkaat käyttävät juomavedeksi yleensä omien kaivojen vettä, mutta monet kausiasukkaat tuovat juomaveden mukanaan. Sadevettä ei juurikaan kerätä talteen muutoin kuin kasvien kas-teluun, johon sitä käytetään yleisesti. Kaikilla hankkeen alueilla on vielä melko vähän omaa energi-antuotantoa, esim, aurinkopaneeleja tai maalämpöä. Autojen käyttövoima on yleensä bensiini tai diesel, sähköautoja on vähän.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Oravin seutua lukuun ottamatta oltiin huolestuneita talviaikaisista palveluista ja turvallisuudesta. Saaristoon kuljetaan talvella yksityisiä jääteitä pitkin, joita pelastuslaitoksen ajoneuvot eivät saa käyttää. Myöskään poliisi ja imuautot eivät kulje saariin lossien ja lauttojen käyttökauden ulkopuolella. Iäkkäiden asukkaiden palvelut ja niiden saatavuus huolettaa. Terveystieteiden palveluihin ollaan tyytyväisiä, varsinkin lääkäreihin, kun palveluihin lopulta pääsee.

Alueilla on paljon yhteistä, mutta jokaisella alueella on omat erityispiirteensä. Alueiden välille toivottiin enemmän yhteistyötä. Aktivoituminen on kiinni saarten asukkaista - saarilla eletään ja asutaan läpi vuoden. Kaupungin on tunnistettava tämä ja otettava erityispiirteet huomioon kaupunkisuunnittelussa. Kaupungin pinta-alasta suuri osa (38 %) on saaristoa. Hahmottaaksemme paremmin saaristaisen alueen merkitys ja haasteet päätöksenteossa, olisi kaupunkiin syytä laatia erillinen saaristostrategia. Tarvitsemme myös Savonlinnan kylästrategian, johon on sisällytettävä saaristomaisien kylien asukkaiden, vesj'kansan kulttuuriperinnön säilyttäminen. Hankkeen aikana yhteisöllisyys lisääntyi ja Savonlinnan saaristomaisissa olosuhteissa katsotaan toiveikkaina tulevaisuuteen. Alueiden toiminnan kehittämiseen ja tapahtumien toteuttamiseen halutaan osallistua.

17

Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alue

Pihlajavedellä sijaitsevan Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari- alueen kaikille saarille on mentävä lossin tai lautan kautta. Alueen isoilla saarilla on ympärivuotista asutusta, mutta suurin osa pienistä saarista on valtion tai yksityisiä luonnonsuojelualueita. Ympärivuotisen asutuksen lisäksi alueella on runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Alueella asuu joitakin henkilöitä, jotka ovat yrittäneet muuttaa vapaa-ajan asuntonsa vakituiseksi asunnoksi siinä onnistumatta.

Asukkaat ja kausiasukkaat kokivat, että luonto, lähinnä Saimaan Pihlajavesi ovat parasta alueella. Saaristoon on tullut paljon paluumuuttajia, jotka tekevät etätöitä tai ovat eläkkeellä. Kausiasukkaat ovat tulleet mukaan yhteisön toimintaan ja saarissa vietetään yhä pidempiä aikoja. Saaristossa väen väheneminen on pienempää kuin muualla maaseudulla.

Saaristokulttuuria toivottiin nostettavan esiin päiväkodeissa sekä kouluissa, jotka voisivat järjestää ryhmien tutustumismatkat saaristoon.

Saaristoon muuttamisen esteitä halutaan madaltaa. Kyselyyn vastaajista 40 % voisi harkita alueelle muuttamista. Muuttamisen esteiden syitä olivat mm., ettei asunnossa voi asua läpi vuoden, työpaikka on muualla, kulkeminen vaikeaa ja ettei asuntoa saa muuttaa ympärivuotiseksi. Saarten vakituiset ja kausiasukkaat toivoivat, että kaupungin johtavat viranhaltijat vierailisivat saareissa järjestäen kokouksia ja tavaten asukkaita.

Lautat ja lossit koettiin välttämättömäksi saarten asuttavuudelle. Yhteinen huoli oli lautta- ja lossiliikenteen toiminnan turvaaminen kaluston vanhetessa ja rahoituksen uhatessa vähentyä. Yksityistiekuntien hoitokunnat ovat tässä avainasemassa. Talvien lämmetessä ja jäätiekauden lyhentyessä toivottiin myös ympärivuotista lauttaliikennettä. Samalla taattaisiin turvallinen asuminen sekä

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

mahdollistettaisiin palo- ja pelastuskaluston liikkuminen saarissa. Saarissa kaivattiin yksityistiekuntien yhteistyön lisäämistä ja mm. yhteistä kuljettajien varahenkilöjärjestelmää. Pihlajaveden kaikkien lauttojen ja lossien aikatauluja toivottiin näkyville.

Saimaannorpan suojelutoimenpiteet hyväksytään, vaikka suojelun takia kalastusta ja rakentamista on rajoitettu. Saaristossa on vieraslajeja vähemmän kuin mantereella.

Verot koetaan korkeiksi, eikä ymmärretä miksi saaristolaisilta kerätään kiinteistövero, kun sitä vastaan ei saa mitään palveluita. Verovarojen käyttöön kaivattiin lisää läpinäkyvyyttä, että asukkaat ymmärtäisivät paremmin kaupungin päätöksiä.

18

Jätteiden keräykseen järjestämiseen haluttaisiin parannuksia. Jätteet on kuljetettava mukanaan mantereelle, koska saarissa ei ole kierrätyspisteitä. Kausiasukkaille tarkoitetut aluekeräyspisteet ovat usein täynnä ja niille tuodaan tavaroita, jotka eivät kuulu niihin, esim. huonekaluja. Aluekeräyspisteet voisivat toimia syksyllä pidempään, sillä vapaa-ajanasunnoissa vietetty aika on pidentynyt.

Monet kausiasukkaat tuovat juomaveden tullessaan. Saarissa voisi olla yhteiskäyttökaivoja turvaamaan kausiasukkaiden veden saannin. Talousveden käytössä voisi hyödyntää enemmän järviveden puhdistamista tai suodattamista.

Kausiasukkaat kokevat myrskyjä haasteiksi, mutta vakituisten asukkaiden resilienssi eli psyykkinen selviytymiskyky ja joustavuus on parempi.

Hankkeen aikana perustettiin Kokonsaaren kyläyhdistys vuonna 2025, ja vuonna 2023 perustetun Laukansaaren kyläyhdistyksen toiminta laajeni. Yhteiset kokoontumistilat koettiin merkitykselliseksi saarien yhteisöllisyyden rakentamisessa. Saariin toivottiin ylipäättään enemmän tapahtumia, kulttuuria ympäri vuoden, esim. konsertteja lautalta tai veneeltä käsin, saariston joulumaata ja Suomen Höyrypursiseuran tukikohtaa ja Laukansaaren taidepolkua esteettömiksi. Talviaikaan retkeilyreittejä jälle retkipyöräilijöille, -luistelijoille tai hiihtäjille. Pop-up -kahviloita toivottiin kaikkiin saariin ja omia paikallisoppaita saaristoon.

Tulevaisuuden toiveina oli myös, että saareen perustettaisiin vanhuksia varten perhekoti. Yhteysalusta toivottiin liikennöimään kaupungin keskustan ja saarien välillä. Toivelistalla olivat myös valokuituyhteys ja kyläbaari sekä dronet toimittamaan ruokaa ja paketteja. Kaupunki voisi tukea paremmin saareissa asuvia vanhuksia, joille liikkuminen ja palvelujen saatavuus on hankalinta, varsinkin jos ei ole ajokorttia.

Savonlinna

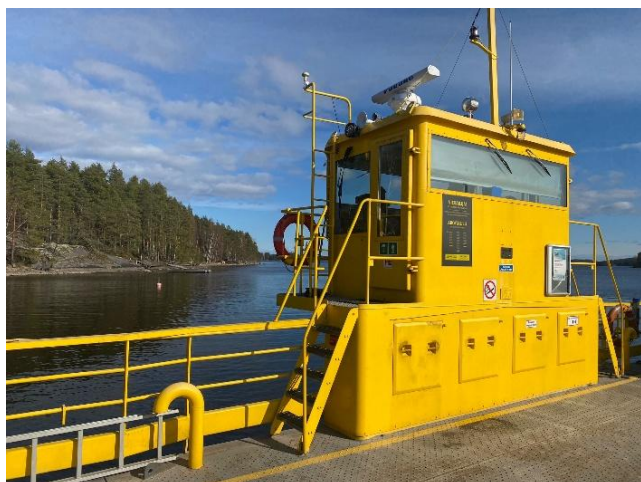
SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Kuvat 22. ja 23. Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari-Muhasaari -alueella koettiin, että lautta- ja lossiliikenteen turvaaminen on välttämättömiä saarten asuttavuuden säilyttämisessä. Kuvat Laukansaaren laualta (vasen kuva) ja Kokonsaaren lautan lauttarannasta Kesamonsaaren Leppälahdesta (oikea kuva).

Moinsalmentien varren alue

Osaan Pihlajavedellä sijaitsevan Moinsalmentien varren kylien alueesta pääsee autolla Virtasalmen sillan kautta. Ympärivuotista asutusta on lisäksi Ritosaassa ja Kongonsaassa, joihin on mentävä yksityistielossilla. Ympärivuotisen asutuksen lisäksi alueella on runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Alueella asuu joitakin henkilöitä, jotka ovat yrittäneet muuttaa vapaa-ajan asuntonsa vakituiseksi asunnoksi siinä onnistumatta.

Asukkaisen ja kausiasukkaiden mielestä oma rauha, koskematon luonto ja järvimaisema ovat parasta alueella. Elinvoiman ylläpitäminen vaatii jatkuvaa panostusta ja ratkaisuja tunnistettuihin kehityshaasteisiin.

Saavutettavuus on Ritosaaren ja Kongonsaaren asuttavuuden kannalta kriittinen kysymys. Lossiliikenteen turvaaminen on välttämätöntä. Tässä yksityisteiden tiehoitokunnat ovat avainasemassa.

Tieverkoston kunto huolestuttaa. Moinsalmentien pinta on paikoin vaarallisen huonossa kunnossa. Tieluokitus vaikuttaa kunnossapitoon ja talviauraukseen. Talvella tie aurataan vain Pesingintien tai Inkiläntien risteykseen saakka. Tämän jälkeen liikkuminen on hankalaa lumikinosten takia.

Matkapuhelinverkot kuormittuminen erityisesti kesän aikana vaikeuttaa etätöitä ja perusviestintää. Valokuitu edistäisi merkittävästi etätömahdollisuuksia ja alueen ympärivuotista käyttöä. Epävarmuutta koetaan myös siitä, että sähköverkko on edelleen altis myrskyjen aiheuttamille vaurioille.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Pitkä etäisyys terveys- ja pelastuspalveluihin aiheuttaa turvattomuutta. Hätätilanteessa avunsaanti viivästyy, mikä koetaan saaristoasumisen merkittävimmäksi riskiksi. Saaristolaiset toivovat, että ensivastevalmiutta parannetaan ja etsitään keinoja avun saannin nopeuttamiseksi.

Vapaa-ajan asunnon muuttaminen ympärivuotiseksi asunnoksi koetaan liian vaikeaksi. Asukkaat kokevat, että prosessiin liittyy liikaa byrokratiaa, rajoituksia ja tiedon puutetta. Saarten vakituiset ja kausiasukkaat toivovat, että kaupungin johtavat viranhaltijat vierailisivat saarella järjestäen kokouksia ja tavaten asukkaita. Tieto mahdollisuudesta loma-asuntojen käyttötarkoitusten muutok-
sista olisi ensiarvoisen tärkeää.

Kyllä tarvitaan enemmän yhdessä tekemistä ja kyläilyä puhelujen ja sähköisten viestien sijaan. Konkreettisena esityksenä toivotaan, että Pellossalon Nuorisoseuran taloa, Itikkanotkoa kehitetään eri-ikäisten kohtaamispaikaksi. Tulee panostaa sellaiseen yhteiseen tekemiseen, joka on mukavaa ja johon erityisesti nuoret ja lapset saadaan kasvamaan mukaan.

Vieraslajien torjuntaan ehdotetaan yhteisten keräyslaatikoiden hankkimista.

Jätteiden kierrätys alueella on haasteellista selkeän tiedon ja ohjeistuksen puutteen vuoksi. Kaupungin internet-sivuilla tarvitaan selkeät ohjeet ja linkitykset eri toimijoille. Aluekierrätyspisteisiin kaivataan ohjeistusta ja QR-koodeja.

Jotkut kausiasukkaat tuovat juomaveden tullessaan. Heille tarvitaan tiedottamista järviveden suodattamisesta ja puhdistamisesta. Yhteiseen käyttöön tarkoitettu vesipiste tai kaivo helpottaisi kausiasumisen arkea.

Koulukyytien suuri määrä ihmetyttää alueella ja herättää epäilyksen logistiikan tehokkuudesta. Koulukuljetustarvetta voitaisiin vähentää sijoittamalla alueen kaikki koulukyydytyksessä olevat oppilaat samaan kouluun ja synkronoimalla lukujärjestykset niin, että alueen oppilaiden koulu alkaa samaan aikaan.

Asukkaat kyseenalaistavat kiinteistöveron keräämisen. Sillä he kokevat saavansa palveluista vain yksityistieavustuksen. Luottamuksen rakentamiseksi alueella kaivataan selkeää tietoa siitä, kuinka paljon taajamassa asuva ja kuinka paljon maaseudulla asuva asukas maksaa kaupungille kokonaisuutena.

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

21

Kuvat 24. ja 25. Moinsalmentien varren alueen lossi- ja lauttayhteyksien takana vakituisesti asuvat ja kausiasukkaiden mielestä lossiliikenteen turvaaminen on välttämätöntä. Kuvat Ritosaaren lossilta (vasen kuva) ja Kongonsaaren lossirannan läheiseltä ilmoitustaululta (oikea kuva).

Oravin seudun alue

Haukiveden ja Joutenveden välissä sijaitsevalle Oravin seudun alueelle, Oraviin ja Ahvensalmelle pääsee tietä pitkin Savonlinnasta ja ympärivuorokauden liikennöivällä Finnferriesin lossilla Varkauden suunnasta. Ympärivuotisen asutuksen lisäksi alueella on runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Alueella asuu joitakin henkilöitä, jotka ovat yrittäneet muuttaa vapaa-ajan asuntonsa vakituiseksi asunnoksi siinä onnistumatta. Osa Haukiveden alueesta kuuluu Linnansaaren kansallispuistoon ja osa on muuta luonnonsuojelualuetta. Osa Joutenvedestä on yksityistä tai valtion luonnonsuojelualuetta.

Oravin kauppa ja sen toiminnan kehittäminen on tärkeää. Kaupan yhteyteen toivotaan apteekkipalveluita edes käsikauppatavaroiden osalta, kirjastoa ja postin palveluita. Kylän tiedotteeseen voisi laittaa viestin siitä, kuinka voidaan lähettää postia omasta postilaatikosta.

Oravin seudun vetovoima perustuu sen ainutlaatuihin luontoon ja rauhallisuuteen. Alue koetaan usein mantereena, eikä sen hahmoteta olevan saari. Matkailun ohella maa- ja metsätalous ovat alueen tärkeitä elinkeinoja. Metsätilat ovat kalliita ja kiinteistöjen hinta riippuu paljon niiden kunnosta.

Alueella on vahva Oravi-henki. Paikalliset sanovat, että "Oravissa on oma laki". Tämä tarkoittaa, että yhteisölliseen toimintaan osallistuu eri-ikäisiä vakituksia ja kausiasukkaita. Ahvensalmen hautausmaan kappelin remontointi ja aidan korjaus olisivat tarpeen. Hautausmaalle kaivattiin lisäksi muualla kuolleiden muistomerkkiä.

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Matkailu on alueelle erityisen tärkeä elinkeino. Matkailijat käyttävät samoja palveluita kuin vakituiset asukkaat. Palveluita ei siis rakenneta vain asukkaille. Tärkeää on, että matkailun kehittäminen tapahtuu yhteistyössä asukkaiden kanssa. Esimerkiksi tietyt toiminnot, kuten ampumaradan käyttö ja murskaustoiminta ovat rajoitettuja heinä-elokuun ajaksi matkailun takia. Charter-lennoilla Savonlinnaan saapuvista matkailijoista kaksi kolmesta suuntaa Oraviin, mikä korostaa alueen matkailullista merkitystä.

Lossiliikenne Tappuvirran kautta on edelleen välttämättömyys erityisesti raskaan liikenteen sekä maa- ja metsätalouden kannalta. On suunnitelmia, että lossi vaihdettaisiin kantavuudeltaan suuremmaksi vuonna 2026. Elinkeinojen kannalta tämän on tärkeää. Lossin ohella Tappuvirrantien kunnostus on kiireellinen. Tiestön heikko kunto alkaa jo haitata sekä matkailua että yrittämistä. Kaupungilta kaivataan aktiivista tukea tien kunnostuksen edistämiseen. Myös tieopasteet kaipaavat kunnostusta.

Pitkät etäisyydet terveyspalveluihin koetaan haasteena. Asukkaat toivovat kodinomaista asumisyksikköä vanhuksille, että he voisivat asua omalla kylällä. Terveysneuvontaa voisi antaa nimetty aluehoitaja, joka antaisi myös kotisairaanhoidtoa ja ottaisi näytteitä. Aluehoitaja voisi liikkua vaikkapa kirjastoauton kyydissä.

Mobiiliyhteydet ylikuormittuvat lomakaudella, juhannuksesta elokuun puoliväliin saakka tukiasemien ylikuormituksen vuoksi. Puhelut ja internet-yhteydet pätkevät, ja katvealueilla kuuluvuus on heikko. Vaikka valokuitu on tulossa Oravissa kaupalle ja hotellille, mahdollisuus liittyä valokuituverkkoon on tarjottava laajemmin, että etätyö ja arki sujuvat.

Kausiasukkaiden ja vierailijoiden jätteet täyttävät kesäaikana jäteastiat. Ahvensalmella ei ole kierrätyspistettä, joten jätteiden lajittelu on vaikeata. Tämä johtaa siihen, että sekajätettä syntyy turhan paljon. Kierrätyspisteen saaminen Ahvensalmelle olisi välttämätöntä lajittelun mahdollistamiseksi ja ympäristökuorman pienentämiseksi.

Vapaa-ajan asunnon muuttaminen ympärivuotiseksi on liian byrokraattista ja tiedon puute on suurta. Asukkaat eivät myöskään koe saavansa kerätylle kiinteistöverolle vastinetta, ja sitä vaaditaan poistettavaksi. Kaivataan avoimempaa tietoa siitä, mihin veroja käytetään ja miten alueen asukkaat niistä hyötyvät. Asukkaat toivoivat, että kaupungin viranhaltijat tulisivat tapaamaan asukkaita ja vastaisivat näihin kysymyksiin.

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

23

Kuvat 26. ja 27. Oravin seudun kyläyhdistyksen Kylätalo Päiväkumpu on ahkerassa käytössä (vasen kuva). Siellä pidettiin hankkeen kansalaistutkimusryhmän yhteistapaamiset. Perinteiset kalapäivät järjestetään joka vuonna Heinäkuussa Oravin nuorisoseuran talon pihassa (oikea kuva).

b. viestintä

Ennen jokaista Laukansaari-Kokonsaari-Kesamonsaari- Muhasaari -alueen yhteistapaamista vietiin kuusi mainosta alueen ilmoitustauluille, ennen jokaista Moinsalmentien varren kylien yhteistapaamista vietiin yhdeksän mainosta alueen ilmoitustauluille ja ennen jokaista Oravin seudun yhteistapaamista vietiin viisi mainosjulistetta alueen ilmoitustauluille.

Hankkeen alkamisesta tiedotettiin paikallisille tiedotusvälineille. Savonmaa-lehdessä oli 3.7.2024 juttu hankkeesta. Saman lehden ilmoituksessa mainittiin, että hankkeesta kerrotaan Moinsalmentien alueen kyläyhdistyksen kesäpäivänä 25.7.2024 (liite 5).

Lähetimme 14.2.2025 Itä-Savoon, Savonmaahan, Yleen ja Uusi Saimaa -lehteen tiedotteen, jossa kerroimme hankkeen siihenastisista tuloksista. Juttuja julkaistiin Itä-Savon digilehdessä 15.2.2025 ja 25.2.2025 paperilehdessä (liite 6.) sekä 26.2.2025 Uusi Saimaa -lehdessä (liite 7).

ELY-keskuksen Maaseutu.fi -sivuille on huhtikuussa 2025 annettu haastattelu hanketarinastamme tittelillä Paikallisen kestävyuden jäljillä - Vesj'kansan asuttavuus, ks. <https://maaseutu.fi/tarina/paikallisen-kestavyuden-jaljilla-vesj'kansan-asuttavuus/>.

Huhtikuussa toimitettiin tietoisku hankkeesta Moinsalmentien varren kyläyhdistyksen tiedotelehteen ja kesäkuussa Oravissa ilmestyvään Kanavan varrelta -lehteen.

Itä-Savo teki 19.6.2025 jutun Laukansaareen muuttaneista hankkeen aktiiveista Pia ja Kari Haikaraisesta (liite 8). Hankkeen loppuseminaarista oli lehtijutut Savonmaassa 23.7.2025 (liite 9), Itä-Savossa 5.8.2025 ja Puruvesi-lehdessä 14.8.2025 (liite 10).

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Tekemämme kyselyn mukaan vastaajista keskimäärin 40 prosenttia osoitti kiinnostuksensa asua saaristossa. Osassa saarista väestön määrä onkin viime vuosina noussut, vaikka yleinen suuntaus on edelleen muuttaa maaseudulta kaupunkiin. Kaikilla Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen alueilla asuu ympärivuotisesti henkilöitä, jotka haluaisivat vaihtaa loma-asuntonsa vakituisesti asunnoksi. Digi- ja väestötietoviraston mukaan loma-asunnossa ei voi asua vakituisesti. Siksi maistraatin rekisterissä on niissä asuvien kohdalla ”vailla vakinaista asuntoa” -merkintä. Tämä voi vaikeuttaa myös esimerkiksi luottokortin, puhelinliittymän, MobilePayn tai asuntolainan saantia. Tästä syystä osa loma-asunnoissa asuvista on kirjoilla jossakin muualla. Kuntien olisikin mietittävä muuton esteiden madaltamista. Uuden rakennuslain myötä ympärivuotisen asutuksen lisäämiseksi Savonlinnan saaristomaisilla alueilla on loma-asuntojen muuttamista vakituisiksi asunnoiksi helpotettava. Toivomme, että Savonlinna suhtautuu myönteisesti loma-asuntojen poikkeamislupahakemuksiin joustuen rakentamismääräyksissä ja energiavaatimuksissa rakentamis- ja kaavamääräysten puitteissa mahdollisuuksien mukaan.

24

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee saaristolain uudistamista. Saaristolisään oikeuttavat kunnat määritetään uuden saaristolaista tulevan saaristopisteytyksen perusteella, mikä merkitsisi varsin suuria muutoksia monen kunnan valtionosuuksiin. Vaikutuksia tasataan osana valtionosuusuudistuksen muita vaikutuksia niin, ettei yksittäisen kunnan valtionosuus muutu liikaa uudistuksen takia. Ministeriön työryhmä on käynyt keskustelua siitä, että saaristoalueet voitaisiin ottaa huomioon päätöksenteossa esimerkiksi perustamalla kuntiin saaristolautakuntia ja kuulemalla sitä päätöksenteossa sekä laatimalla saaristo-ohjelmia. Tästäkin syystä Savonlinnan saaristotoimikunnan toimintaa on tehostettava ja sen painoarvoa kaupungin päätöksenteossa on lisättävä. Esitämme, että Savonlinna laatii saaristostrategian tai saaristo-ohjelman. Lisäksi hankkeen kolmen alueen yhteyshenkilöiden toivotaan voivan osallistua saaristotoimikunnan kokouksiin. Myös saariston monipuolinen hyödyntäminen osana Savonlinnan matkailua on tärkeää. Reitistöjen ja julkisten rantautumispaikkojen avulla ohjataan retkeilyä ja matkailua yhteisesti sovituille alueille.

Huonot verkkoyhteydet koettiin ongelmaksi monilla hankkeen alueilla. Matkapuhelinverkkojen vaihteleva toimivuus erityisesti kesäkuormituksen aikana vaikeuttaa etätöitä ja perusviestintää. Nopeampien verkkoyhteyksien puuttuminen koettiin myös yhtenä syynä miksi saaristoille alueille ei uskalleta muuttaa ympärivuotisesti asumaan. Valokuituyhteyksien kattavuus on muualla Euroopassa edellä Suomea. Esimerkiksi Ruotsissa valokuituverkon piirissä on reilusti yli 90 prosenttia kotitalouksista. Yli 100 megabitin kiinteä laajakaista on saatavilla vähän yli 80 prosentilla suomalaisista, mutta harvaan asutuille alueille ei laajakaistaa kannata rakentaa markkinaehtoisesti.

Teiden huono kunto huolestutti hankkeen kaikkien alueiden asukkaita ja vierailijoita. Lisäksi hallituksen säästöohjelman mukaisesti yksityisteiden ja yksityistiellossien ja -lauttojen ylläpitoon varattava vuosittainen määräraha on putoamassa reilusti. Suomessa on 20 yksityistielauttaa ja -lossia, joista seitsemän on Savonlinnan Pihlajavedellä. Näillä alueilla pidettiin erittäin tärkeänä, että lossit ja lautat kulkevat nykyisellä tavalla. Tämä koskee Kokonsaaren ja Laukansaaren lauttoja sekä Ritosaaren ja Kongonsaaren losseja. Yksityistiekuntien ylläpitämien lossien ja lauttojen kustannuksista

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

valtio on maksanut tähän saakka 85 prosenttia, Savonlinnan kaupunki loput eli 15 prosenttia. Teiden kunnan sekä lossien ja lauttojen toiminnan turvaamiseksi yksityisteiden kunnosta sekä lossi- ja lauttaliikenteestä vastaavien tiekuntien välistä yhteistyötä on lisättävä.

Kyselyjen perusteella joillakin hankkeen alueilla varsinkin kausiasukkaat tuovat talousvettä tullessaan. Syynä tähän voi olla oman kaivon puuttuminen tai talousveden vähäinen kulutus. Kaivojen tai järven vettä ei ole ehkä myöskään totuttu hyödyntämään, koska pelätään sen olevan huonolaatuista. Hankkeessa tuli esille, että yhteisiä kaivoja ja vesipisteitä voisi rakentaa tarpeen mukaan.

Savonlinna on kylien kaupunki. Uusi turvallisuuspoliittinen tilanne, ilmastonmuutos ja luontokato ovat tuoneet lisäpaineita huoltovarmuuden lisäämiseen. Myös koronapandemia muutamia vuosia sitten nosti maaseutumaisen asutuksen arvoa. Savonlinnan olisi syytä laatia kylästrategia tai kyläohjelma, pystyäkseen paremmin vastaamaan tulevien vuosien ja vuosikymmenien haasteisiin. Saaristojen asukkailla on vahvaa osaamista kriisitilanteisiin varautumisiin ja resilienssi on korkealla tasolla.

25

6. Allekirjoittajat ja päiväys

Jouni Koskela
hankekoordinaattori

Mervi Lintunen
hankeavustaja

Savonlinna 30.10.2025

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

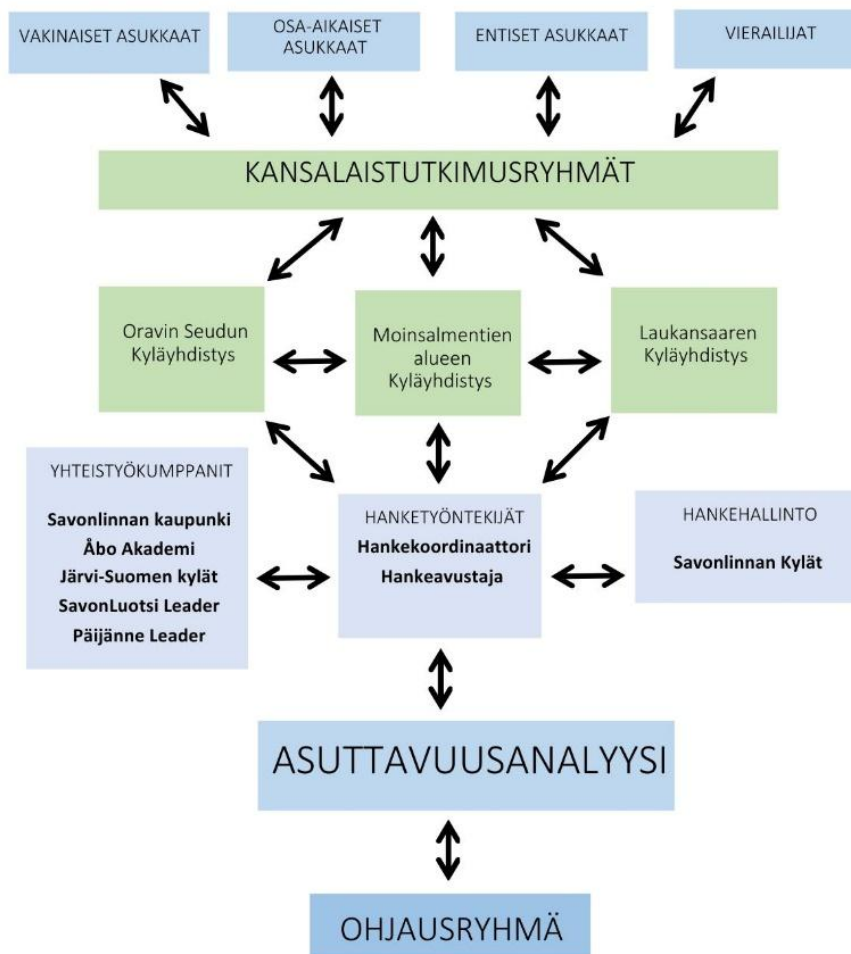
Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 1. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen organisaatiokaavio.

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

ORGANISAATIOKAAVIO

Savonlinna

LEADER

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Savonlinna

LEADER

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 2. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen juliste.

27

Tämä kohde on saanut EU:n maaseuturahoitusta

Vesj'kansan asuttavuus, 288253

Hankkeen toteutusaika: 1.7.2024 – 30.9.2025

Vesj'kansan asuttavuus -hanke mittaa valittujen Savonlinnan saaristoalueiden paikallista kestävyyttä asuttavuusanalyysin avulla. Hanke on Älykkäät kylät -yhteistyöhanke. Se tuottaa kansalaistutkimuksen avulla tietoa, jota ei ole ollut aiemmin saatavilla.

Jouni Koskela: 0400 188 825, jouni.vesjkansa@gmail.com

Mervi Lintunen: 045 222 0585, mervi.vesjkansa@gmail.com

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Savonlinna

SavonLuotsi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 3. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen logot ja mainosjulistheet.

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

28

Pellossalon seuratalo Itikkanotkossa
Keskiviikkona 16.10. klo 17-19
KAHVITARJOILU

Kokoukseen voi osallistua myös etäyhteydellä

Lisätietoja:
Hankekoordinaattori
Jouni Koskela
Puh. 0400 188 825
Sähköposti: jouni.vesjkansa@gmail.com

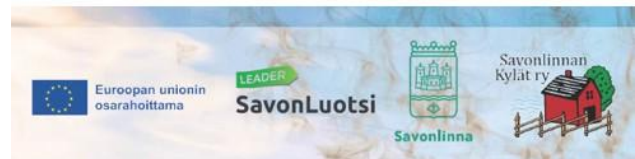
Laukansaaren entisellä koululla
Tiistaina 8.10. klo 17.15-18.45

Ahvensalmen kylätalo Päiväkummussa
Tiistaina 15.10. klo 19-21

Pellossalon seuratalo Itikkanotkossa
Keskiviikkona 16.10. klo 17-19

TARJOLLA KAHVIA JA PULLAA
Kokouksiin voi osallistua myös etäyhteydellä

Lisätietoja:
Hankekoordinaattori
Jouni Koskela
Puh. 0400 188 825
Sähköposti: jouni.vesjkansa@gmail.com

Savonlinna

SavonLuotsi

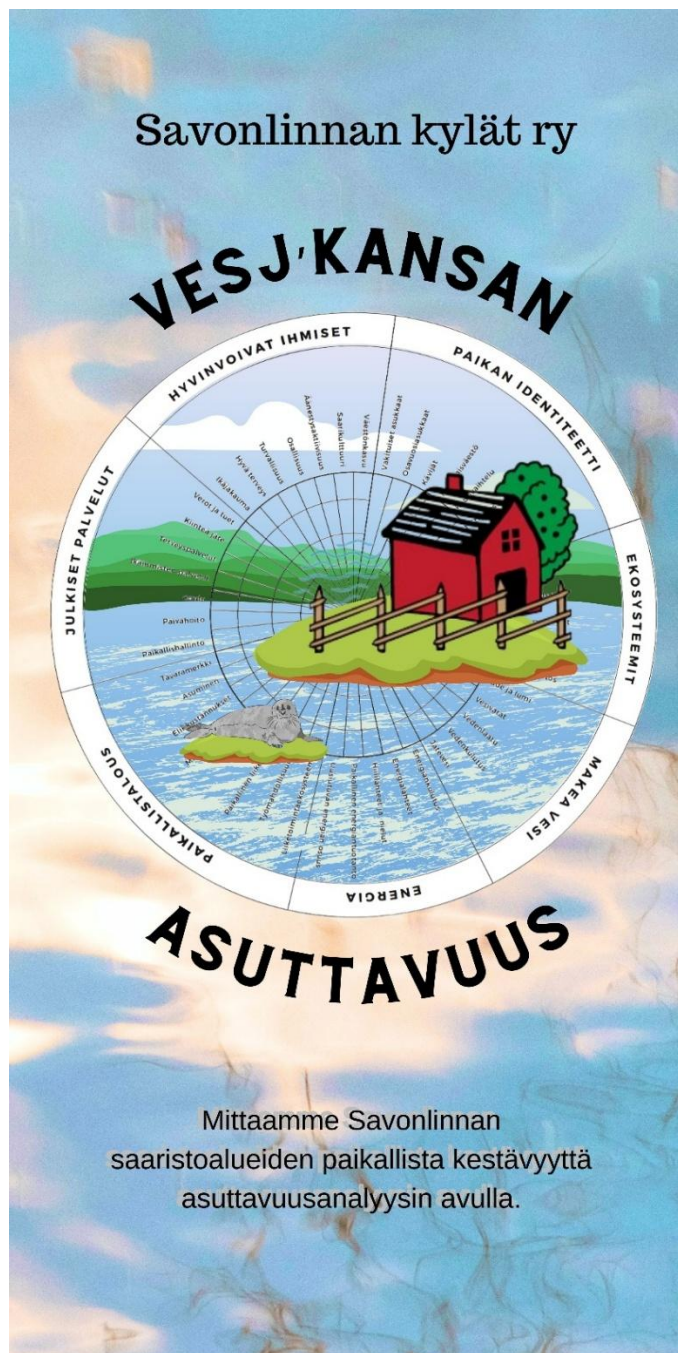

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 4. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen roll up -bänderolli ja hanketyöntekijöiden käyntikortit.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 5. Savonmaan lehtijutut Vesj'kansan asuttavuus -hankkeesta 3.7.2024.

Keskiviikkona 3. heinäkuuta 2024

SAVONMAA 13

Vesj'kansan asuttavuus -hanke käynnistyi

SAVONLINNAN KYLÄT ry on käynnistänyt hankkeen, joka mittaa valittujen Savonlinnan saaristoalueiden paikallista kestävyyttä alyysin avulla. Hanke on Älykkäät kylät -yhteistyöhanke. Se tuottaa kansalaistutkimuksen avulla saaristoseudun olosuhteista sellaista tietoa, jota ei ole ollut aiemmin saatavilla.

Asuttavuus-menetelmä kehitettiin Kökarin saarella 2020 ja sitä on kehitetty eteenpäin Åbo Akatemian Saaristoinstituutti. Asuttavuudessa on kyse konkreettisista kysymyksistä, jotka määrittävät saariyhteisöjen asumiskelpoisuuden: kaikkea sitä, mitä kestävä yhteiskunta tarvitsee voidakseen pitää huolta ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivästä vesialueista.

Asuttavuusanalyysijä on tähän saakka tehty rannikkoalueen saaristokunnissa ja Ahvenanmaalla. Hankkeesta hyötyvät kyläyhteisöjen lisäksi viranhaltijat ja päättäjät. Se, mitä puuttuu ja mitä on tehtävä, ovat kaksi eri asiaa. Se on ennakkoluuloton, järjestelmällinen kokoelma tosiasioita, ei mielipiteitä, joka ruokkii saaren asukkaita, saaria ja kaupunkia.

Tiedon keräämisen jälkeen on saarelaitosten ja viranomaisten tehtävä kehittää yhdessä uusia ideoita ja toimia niiden muutosten toteuttamiseksi, joita tarvitaan elinkelpoisuuden parantamiseksi – tai siten ei.

Savonlinnassa hankkeen toimenpiteet tehdään Oravin seudulla ja Moinsalmen tienvarren kylien alueilla sekä Laukan- ja Kokonsaarella. Kohderyhmiä ovat saarissa asuvat vakinaiset asukkaat, osa-aikaiset asukkaat, alueen entiset asukkaat sekä vierailijat. Alueen asukailta kuullaan hankkeessa oman asuinalueensa asiantuntijoina ja oman kyläyhdistyksensä edustajina.

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen toteuttaa Savonlinnan kylät ry yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa. Hanke seuraa aktiivisesti uuden saaristolain valmistelua ja pyrkii tuottamaan sellaista tietoa, jolla Savonlinnan saaristotuki saataisiin korkeammaksi, sille kuuluvalla tasolla.

Hanketta rahoittaa Euroopan maaseuturahasto, Suomen valtio sekä Savonlinnan kaupunki. Hankeaikana tehdään yhteistyötä Järvi-Suomen kylät ry:n, Åbo Akademin Saaristoinstituutin sekä vastaavia hankkeita toteuttaneiden tahojen kanssa. Hankkeen kesto on 1.7.2024–30.9.2025. Hankekoordinaattoriksi on palkattu **Jouni Koskela** ja häntä avustaa **Mervi Lintunen**. – Lähden intoa puhuen uuteen tehtävääni saariston ja kylien ihmisten parhaaksi, Jouni kertoo.

Jouin suora yhteys maa- ja metsätalousministeriöön ei liene haitaksi, kun katsotaan kaupungin tavoitteita hankkeelta. Mervi toimii osa-aikaisesti Järvi-Suomen kylät ry:n kyläsihteerinä ja on Suomen kylät ry:n hallituksen jäsen.

LUKIJAN KUVA

lukijankuva@savonmaa.fi

Kesäkuun lämpimät säät toivat esiin myös perhosia. Kuvassa pihlajaperhonen ja ratamoverkkoperhonen. Teksti ja kuva Aune Viik

OPASTETTUA KÄVELYKIERROKSA SAVONLINNASSA

Muutaman kirjailijan Savonlinna

4.7. Savonlinnan oppaiden opastama kävelykierros tutustuttaa sinut Savonlinnaan kirjailijoiden kaupunkeina. Marja-Liisa Vartion syntymästä on tänä vuonna kulunut 100 vuotta. Ketkä, hänen ja Joel Lehtosen lisäksi, ovat Savonlinnasta kertoneet? Kenen elämää, ja millä tavalla, on kirjoissa kuvattu? Useam-

Moinsalmentien alueen kyläyhdistyksen kesäpäivä heinäkuun viimeisenä torstaina

MOINSALMENTIEN alueen Kyläyhdistys Ry käsittää kaikkiaan 14 kylää aina Kaartilasta Kongonsaareen asti. Kyläyhdistyksen puheenjohtaja **Terho Kaskinen** kertoo, että kesäpäiviä on järjestetty yhdistyksen perustamisesta eli vuodesta 2009 lähtien.

– Paikka vaihtelee vuosittain. Olemme olleet Tanhuvaarassa, Ikonniemen laivalaiturilla, Kielon talolla Moinsalmella, Itikkanothossa

Pellosalossa, laivaristeilyin ja tällä kertaa Moinsalmen Metsästysseuran kodalla Moinsalmentien ja Anttilantien risteyksessä.

Siellä on paikalla muun muassa kyläyhdistyksen edustajat ja Moinsalmen metsästysseura, joka esittelee toimintaansa. Tilaisuuteen osallistuu myös suurpetoasiantuntijoita ja tilaisuudessa esitellään erilaisia pyydyksiä. Moinsalmen Martat ovat niin ikään paikalla kertomassa toi-

minnastaan sekä Savonlinnan Kylät Ry, jotka esittelevät uutta hanketta Vesj'kansan asuttavuus. Sen hankekoordinaattori **Jouni Koskela** on paikalla kertomassa hankkeesta tarkemmin.

– Odotamme vilkasta osanottoa ja toivomme paikalle myös paljon kesäasukkaita. Moinsalmentien alueen Kyläyhdistyksen kesäpäivä pidetään torstaina 25. heinäkuuta kello 17:sta alkaen, kertoo Kaskinen.

Kesäpäivä järjestetään tällä kertaa Moinsalmen Metsästysseuran kodalla Moinsalmentien ja Anttilantien risteyksessä. Entinen pesäpallokenttä toimii parkkialueena ja lisäpöytiä tuodaan Kielon talolta eli väkeä mahtuu.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 7. Juttu Uusi Saimaa -lehdessä 26.2.2025.

26. HELMIKUUTA 2025
VUODEN 2. NUMERO

Uusi Saimaa

LUE UUSIN NÄKÖISLEHTI MYÖS SÄHKÖISENÄ
WWW.VPOY.FI/UUSI-SAIMAA

19

Vesj'kansan asuttavuus -hanke mittaa Savonlinnan saaristoalueiden kestävyttä asuttavuusanalyysin avulla

Hankeavustaja Mervi Lintunen ja hankekoordinaattori Jouni Koskela esittelivät Vesj'kansan asuttavuus -hanketta 14.2. ystävänpäivähuolinnissa Savonlinnan keskussairaalan Kansalaistorin OLKA-pisteellä.

tyksen edustajilta ja muilta oman alueensa asiantuntijoilta Oravin seudulla, Moinsalmen tienvarren kylien alueilla sekä Laukansaari - Kokonsaari - Kesamonsaari - Muhasaari -alueella. Hankekohtaisia kohderyhmiä ovat saarissa asuvat vakituiset asukkaat, kausiasukkaat, alueen entiset asukkaat sekä vierailijat. Asuttavuusanalyysissä kerätään tietoja 45-stä indikaattorista seitsemältä osa-alueelta; paikan identiteetti, ekosysteemit, makea vesi, energia, paikallistalous, julkinen talous ja hyvinvointi ihmiset.

Vuosi 2020 ja sitä on kehittänyt eteenpäin Åbo Akademin Saaristoinstituutti. Asuttavuudessa on kyse konkreettisista kysymyksistä, jotka määrittävät saariyhteisöjen asumiskelpoisuuden: kaikkea sitä, mitä kestävä yhteiskunta tarvitsee voidakseen pitää huolta ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivästä vesialueista. Asuttavuusanalyysijä on tähän mennessä tehty rannikkoalueen saaristokunnissa ja Ahvenanmaalla. Savonlinnan hankkeessa on tietoja kerätty kyläyhdis-

vähemmän. Täplärapu on syrjäytännyt jokiravun kaikilla alueilla. Etelä-Savon maakuntalintu kuhaneittäjän määrä on joko pysynyt ennallaan tai vähentynyt. Kottaraiset ovat selvästi vähentyneet. Ilves on lisääntynyt ja myös ahmaa on alettu näkemään kaikilla alueilla. Herhiläiset ja hirvikärpät ovat lisääntyneet runsaasti. Vieraslajeista jättipalsamit sekä valkohäntäkauriit ovat lisääntyneet reilusti kaikilla alueilla, lupiinit Oravin seudulla ja Moinsalmen tienvarren alueilla. Hankekoordinaattori Jouni Koskela toteaa, että havainnot pitävät hyvin yhtä tieteellisemmällä menetelmällä kerättyjen aineistojen kanssa.

Asuttavuusanalyysia varten kansalaistutkimusryhmien yhteistapaamisissa kertyneiden tietojen lisäksi hanke on avannut Webropol-kyselyn internetissä. Voit vastata hankkeen Webropol-kyselyyn internetissä osoitteessa <https://link.webropol.com/s/vesjkan-asuttavuuskysely>. Kysely pidetään auki heinäkuun loppuun asti. Kyselyyn voi vastata myös paperilomakkeilla ja puhelinhaastattelulla.

Kansalaistutkimusryhmien yhteistapaamisista kerrotaan sähköpostien, facebookin ja WhatsApp-ryhmien lisäksi myös perinteiseen tapaan kylien ilmoitustauluilla.

Hankeavustaja Mervi Lintunen esitteli hanketta elokuussa Yhdistysten Syystorilla Savonlinnan Kauppatorilla.

SAVONLINNAN KYLÄT RY:N Vesj'kansan asuttavuus -hanke käynnistyi heinäkuussa 2024. Hanke mittaa pilottialueiksi valittujen Savonlinnan saaristoalueiden paikallista kestävyttä asuttavuusanalyysin avulla. Hanke on Älykkäät kylät -yhteistyöhanke. Kyseessä ei ole tieteellinen tutkimus, vaan kansalaistutkimus, jonka avulla saadaan uutta tietoa Savonlinnan saaristoseudun olosuhteista, kertoo hankeavustaja **Mervi Lintunen**.

Asuttavuusanalyysin menetelmä on kehitetty Kōkarin saarella Ahvenanmaalla 2020 ja sitä on kehittänyt eteenpäin Åbo Akademin Saaristoinstituutti. Asuttavuudessa on kyse konkreettisista kysymyksistä, jotka määrittävät saariyhteisöjen asumiskelpoisuuden: kaikkea sitä, mitä kestävä yhteiskunta tarvitsee voidakseen pitää huolta ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivästä vesialueista. Asuttavuusanalyysijä on tähän mennessä tehty rannikkoalueen saaristokunnissa ja Ahvenanmaalla.

Savonlinnan hankkeessa on tietoja kerätty kyläyhdis-

Vuosi 2020 ja sitä on kehittänyt eteenpäin Åbo Akademin Saaristoinstituutti. Asuttavuudessa on kyse konkreettisista kysymyksistä, jotka määrittävät saariyhteisöjen asumiskelpoisuuden: kaikkea sitä, mitä kestävä yhteiskunta tarvitsee voidakseen pitää huolta ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivästä vesialueista. Asuttavuusanalyysijä on tähän mennessä tehty rannikkoalueen saaristokunnissa ja Ahvenanmaalla.

Savonlinnan hankkeessa on tietoja kerätty kyläyhdis-

Vesj'kansan asuttavuus -hanke seuraa aktiivisesti uuden saaristolain valmistelua ja pyrkii tuottamaan selkeää tietoa, jolla Savonlinnan saaristotuki saataisiin korkeammaksi, sille kuuluvalla tasolla. Hankkeen päättyessä asuttavuusanalyysin tulokset annetaan kaupungin päättäjien käyttöön. Tavoitteena on, että hankkeesta hyötyvät kyläyhteisöjen lisäksi myös viranhaltijat ja päättäjät.

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen toteuttaa Savonlinnan kylät ry yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa. Hankkeen kesto on 1.7.2024-30.9.2025. Hanketta rahoittaa Euroopan maaseuturahasto, Suomen valtio sekä Savonlinnan kaupunki. Yhteistyötä tehdään myös Järvi-Suomen kylät ry:n, Åbo Akademin Saaristoinstituutin sekä vastaavia hankkeita toteuttaneiden tahojen kanssa.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin
osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 8. Itä-Savon juttu 19.6.2025 Laukansaareen muuttaneista Pia ja Kari Haikaraisesta.

Laukansaaren kesäparatiisista tuli Pia ja Kari Haikaraisen koti

Siv. 22-23

22 Aajassa
23 Aajassa

Haikaraisten koti on lauttamatkan takana Laukansaaressa

-Vapaa-ajan asuikaiden joukossa on varmasti monia, jotka olisivat valmiita muuttamaan kirjansa Savonlinnaan, lomalista muutanut pariskunta uskoo.

Tiina Kukkonen

Piia ja Kari Haikaraisten lauttamatkan takana on Laukansaari, joka on ollut heidän kesäparatiisinaan vuosikymmeniä. Nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Laukansaari on saanut uuden ilmeen. Se on nyt heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Haikaraisten perhe on ollut Laukansaarella vuosikymmeniä. He ovat rakentaneet siellä kodin, ja nyt se on heidän koti.

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin osarahoittama

Vesj'kansan asuttavuus -hanke

Liite 9. Savonmaan juttu Vesj'kansan asuttavuus -hankkeesta 23.7.2025.

Keskiviikkona 23. heinäkuuta 2025 SAVONMAA 27

34

Sääminki-Seuran IV Ilmasto-symposiumin pääaiheena on metsä

SÄÄMINKI-SEURA järjestää yhteistyössä Savonlinnankaupungin kanssa IV Ilmastosymposiumin tiistaina 29. heinäkuuta klo 14–16. Tämän symposiumin pääteema on Metsä. Tilaisuus kokonaisuudessaan strimataan.

Pääpuheenvuoron pitää kuten aikaisemmissakin symposiumeissa Ilmatieteen laitoksen pääjohtaja **Petteri Taalas**, jonka meriittilista on pitkä. Hän toimi Maailman Ilmatieteen järjestön (WMO) pääsihteerinä 2016–2023 ja on edelleen vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja ja luennostaja kansainvälisillä foorumeilla jakotimassa.

Kun symposiumin teema on Metsä, ensimmäisenä kommentoija on alan vahva asiantuntija **AARI** Metsä oy:n toimitusjohtaja **Mikael Beck**. Hän on ollut mm. rakentamassa metsärahastoja, jotka hallitsevat Suomessa yli 100 000 hehtaaria metsää. Nykyisen tehtävän ytimessä on yhdistää liiketoiminnallinen kasvu metsien kestävä käyttöön ja metsän vaaliminen myös tuleville sukupolville.

Maakunnan puheenvuoron käyttää meidän tuore maakuntajohtajamme **Heini Utunen**. Kun Etelä-Savon maakuntaliiton alueen merkittävien

edunvalvoja, ovat metsätaustasti sen työn keskiössä. Savonlinnan kaupungin kommentoija tilaisuudessa on myös metsäalan ytimistä eli maan- käyttöasiantuntija **Petra Junnila**.

Vaikka aika on tiivis ja asiantuntijat ovat tilaisuuden helmi, moderaattori **Elli Aaltonen** pyrkii jättämään tilaa myös yleisön kysymyksille.

Ilmastosymposiumin luoja on edennyt Sääminki-seuran hallituksen jäsen, lääkintöneuvos **Veikko Mikko-nen**. Tilaisuuden nykyinen promootori on seuran puheenjohtaja **Jukka Nokelainen**.

Kylien tulevaisuutta muuttuvassa maailmassa pohditaan kaksi-päiväisessä seminaarissa Kerimäellä

YHTÄISKÄYLIEN tulevaisuuden jäänne on onko niillä tulevaisuus? Pitäkö kyläkylä uudelleen? Entä mitä sanoo monialainen tieteilin tutkimus? Näitä ja muita kyliin liittyviä kysymyksiä tuumataan joulukolla puolikateemissa ja puolikarnevalistisissa tapahtumissa.

Kaksipäiväinen tapahtuma järjestetään Majoitusliike Yömyssyissä Kerimäellä 8–9. elokuuta.

Ensimmäinen päivä alkaa Vesj'kansan asuttavuus-hankkeen päätöseminaarilla. Hanke selvittää Savonlinnan saaristoalueiden asumiskelpoi-

suutta kansalaistutkimuksen menetel-

min, saaristolaisten omien kokemus-

ten pohjalta. Tilaisuus käynnistyy perjantaina kello 12 **Sakari Sallisen** avauksella, jonka jälkeen puheen pitää ma-

metsätalousministeri **Sari Essayah**. Perjantain päätöksiä ja lauantain aluksi ohjelmassa on tutkimusseminari, jossa tutkijat kertovat kylätutkimuksen uusista lähtökohdista. Tapahtuman kohokohtina on kaksi raskaan sarjan vuoropuhelua. Ensimmäisessä ottavat yhteen euro-parlamentaarikko **Elsi Katainen** ja

maatalous- ja ympäristöprofessori **Helena Helenius**. He pohtivat tulevaisuuden ekologisesti kestävä ruuantuotannon ja EU:n uuden maatalouspolitiikan seurauksia kylien elinvoimalle.

Toisessa dialogissa tuumailevat Etelä-Savon tuore maakuntajohtaja **Heini Utunen** ja Ruralia-instituutin tutkimusjohtaja **Torsti Hyryläinen** mm. siitä, onko Suomessa tahtoa ja valmiuksia kehittää erilaisia maaseutuja ja tarrutta tarjolla oleviin mahdollisuuksiin.

Tilaisuuksiin on vapaa pääsy, ruokailut ovat maksullisia.

MAALAUSLIIKETTÄ YLI 75 VUO
MAALAUSLIIKE
Jari Hintzell
P. 0500 555 745
HUONEISTOREMONTIT LATTIASTAIKTOON!
Keittiöremontit • Sisä- ja ulkomaalaukset
Tapettilyöt • Mattotyöt • Tasoitustyöt • Pinnoitustyöt
Kivikorannat 28, 57810 Savonlinna | maalaus.hintzell.fi

HINTZELL
LVI
Asiantuntijat LVI-ratkaisut jokaiseen tarpeeseen
LVI korjaus ja huolto • Lämmitysjärjestelmät
• Käyttövesi- ja lämpöjohtoverkko
• Ilmanvaihto • Ilmanvaihdon huudot
ja mittaukset • Viemäripuistikot
SOITA NYT TAI PYYDÄ TARJOUS
050 370 0016
matti@vihintzell.fi
www.vihintzell.fi
LVIHINTZELL

THT-PALVELU
METSÄNHOTO ja TRAKTORIT

Heikki Tykkynen Puh. 050 490 2468
heikki.tykkynen@tht-palvelu.com
www.tht-palvelu.com

Liittää vai myydä, kas siinä pulma?

Liittämällä metsätilasi osaksi AARI Yhteismetsää saat parempaa ja tasaisempaa tuottoa.

Jos kuitenkin metsän myynti tuntuu oikealta ratkaisulta, meiltä saat aina reilun ja markkinahintaisen tarjouksen.

aarimetsa.fi
044 491 4207

AARI

POLTTOPUUTA

koivua tai leppää halkona tai pilkkeenä
pituudet 33 cm, 50 cm ja 1 metri. Kotiin toimitettuna tai noudettuna.

Juha Kiuru, Kumpuranta
Puh. 0400-362 956

SAVONLINNAN SUURIN RAUTAKAUPPA

ROMUOSMA
MA-PE 8-16.30

PALVELEVA AMMATTILAINEN
• Monipuolinen valikoima rautaa, putkia, levyjä
• Leikkauspalvelu
• Vaihdevälinepalvelu
• Neuto- ja kuitutuspalvelu

MEILTÄ VARASTOSTA
• Teräs- ja alumiinilevyt
• KST-luokitteet
• Ruuget ja palat
• Latat ja kulmatangot
• Hitsauspuikot
• Hitsausvarusteet
... ja paljon muuta

ROMUOSMA / TERÄSVEIJARIT OY
Ahertajantie 29, 57230 Savonlinna
puh. 010 666 9555 | romuosma.fi

Savonlinna

SavonLuotsi

Euroopan unionin osarahoittama

Liite 10. Itä-Savon juttu 5.8.2025 ja Puruvesi-lehden juttu 14.8.2025 Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen loppuseminaarista ja KyläTuumaamosta.

● Menot & ihmiset

Mikä on kylien tulevaisuus muuttuvassa maailmassa?

Savonlinnan kylät ry järjestää tulevana viikonloppuna 8.-9.8. KyläTuumaamo-tapahtuman Majoi-tusliike Yömyssyssä Kerimäellä.

Tomi Karttunen

KyläTuunaamo-tapahtuma on Savonlinnan kylät ry:n tiedotteen mukaan puolikateeminen ja puolikarne-

vaalinen kokonaisuus, jossa nautitaan paikallisista herkuista, kulttuuritarjonnasta sekä pohditaan kylien tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä asiantuntevasti ja monelta kantilta.

Tapahtuma käynnistyy perjantaina kello 11, kun tarjolla on paikallisten toimijoiden valmistamaa raittiruokaa. Tämän jälkeen vuorossa on Vesj'kansan asuttavuus-hankkeen päätösseminaari, jossa keskustelemassa ovat muun muassa ministeri **Sari Essavah** ja Suomen kylät

ry:n toiminnanjohtaja **Suvi Louhelainen.**

Perjantai-ilтана ja lauantaiamuna järjestetään kaikille avoin tutkimusseminaari, jossa tutkijat esittelevät kylätutkimuksen tuloksia ja uusia virtauksia. Esimerkiksi **Uskali Mäki** kertoo perjantaina kansalaistieteistä ja kylätutkimuksesta. Yleisöllä on mahdollisuus kurkistaa kylien tulevaisuuteen ja tutkimuksen maailmaan.

Lauantai-iltapäivän koho-
kohtiin lukeutuvat kaksi ras-

kaan sarjan vuoropuhelua, joissa käsitellään kylien elinvoimaa ja maaseutujen kehitystä.

Keskustelijoina ovat europarlamentaarikko **Elsi Katainen** ja professori **Juha Helenius** sekä maakuntajohtaja **Heini Utunen** ja tutkimusjohtaja **Torsti Hyyryläinen**.

Viihdyttävää kulttuuritarjontaa tapahtumassa tarjoavat muun muassa trubaduuri **Matti Muhonen**, Duo **Sirkka Kosonen & Jari Perkiömäki** sekä Kerimäen

naislaulajat. Paikallisten tarjoajien myyntikojuista löytyy monipuolista syötävää ja juotavaa.

KyläTuumaamo on Savonlinnan kylät ry:n aloite, jonka tavoitteena on kehittää kyliä koskevaa keskustelua, ymmärrystä ja päätöksentekoa.

Ensimmäinen tapahtuma järjestettiin Putikossa vuonna 2023.

Lisätietoja tapahtumasta ja tarkka ohjelma löytyy osoitteesta savonlinnankylat.fi/kylatuumaamo.

Emeritusprofessori Uskali Mäki on mukana tapahtumassa, kuten vuonna 2023 Putikossa.

